

Η 6^η Μαρτίου έχει καθιερωθεί από το Υπουργείο Παιδείας ως **Πανελλήνια Ημέρα κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού.**

Σχολικός εκφοβισμός: 7 καίρια ερωτήματα

Ο σχολικός εκφοβισμός στερεί από εκατομμύρια παιδιά και νέους το θεμελιώδες δικαίωμά τους στην εκπαίδευση. Πρόσφατη έκθεση της Unesco αποκάλυψε ότι πάνω από το 30% των μαθητών παγκοσμίως έχουν πέσει θύματα εκφοβισμού, με καταστροφικές συνέπειες για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, τη σχολική εγκατάλειψη και τη σωματική και ψυχική υγεία.

Τι είναι η σχολική βία:

Η σχολική βία αναφέρεται σε όλες τις μορφές βίας που λαμβάνουν χώρα μέσα και γύρω από τα σχολεία και τις οποίες βιώνουν οι μαθητές και ασκούν άλλοι μαθητές, εκπαιδευτικοί και άλλο προσωπικό του σχολείου. Αυτό περιλαμβάνει τον εκφοβισμό και τον εκφοβισμό στον κυβερνοχώρο. Ο εκφοβισμός είναι μια από τις πιο διαδεδομένες μορφές σχολικής βίας, επηρεάζοντας 1 στους 3 νέους.

Ποιες μορφές μπορεί να λάβει η σχολική βία:

Με βάση τις υπάρχουσες διεθνείς έρευνες που συλλέγουν στοιχεία για τη βία στα σχολεία, η UNESCO αναγνωρίζει τις ακόλουθες μορφές σχολικής βίας:

- Σωματική βία**, η οποία είναι οποιαδήποτε μορφή σωματικής επίθεσης με πρόθεση να βλάψει που διαπράττεται από συμμαθητές, εκπαιδευτικούς ή σχολικό προσωπικό
 - Ψυχολογική βία** ως λεκτική και συναισθηματική κακοποίηση, η οποία περιλαμβάνει κάθε μορφή απομόνωσης, απόρριψης, αγνόησης, προσβολών, διάδοσης φημών, επιπόνησης ψευμάτων, χαρακτηρισμών, γελοιοποίησης, ταπείνωσης και απειλών, καθώς και ψυχολογικής τιμωρίας
 - Σεξουαλική βία**, η οποία περιλαμβάνει εκφοβισμό σεξουαλικής φύσης, σεξουαλική παρενόχληση, ανεπιθύμητο άγγιγμα, σεξουαλικό εξαναγκασμό και βιασμό, και διαπράττεται από εκπαιδευτικό, σχολικό προσωπικό ή συμμαθητή ή συμμαθήτρια.
 - Ο εκφοβισμός ως μοτίβο συμπεριφοράς και όχι ως μεμονωμένα περιστατικά**, ο οποίος μπορεί να οριστεί ως σκόπιμη και επιθετική συμπεριφορά που εκδηλώνεται επανειλημμένα εναντίον ενός θύματος.
- Μπορεί να λάβει διάφορες μορφές:*
- Σωματικός εκφοβισμός**, συμπεριλαμβανομένων των χτυπημάτων, των κλωτσιών και της καταστροφής περιουσιακών στοιχείων,
 - Ψυχολογικό εκφοβισμό**, όπως πειράγματα, προσβολές και απειλές- ή σχεσιακό, μέσω της διασποράς φημών και του αποκλεισμού από μια ομάδα- και
 - Σεξουαλικός εκφοβισμός**, όπως η κοροϊδία του θύματος με σεξουαλικά αστεία, σχόλια ή χειρονομίες, που μπορεί να οριστεί ως σεξουαλική παρενόχληση σε ορισμένες χώρες.

Ο διαδικτυακός εκφοβισμός είναι μια μορφή ψυχολογικού ή σεξουαλικού εκφοβισμού που λαμβάνει χώρα στο διαδίκτυο. Παραδείγματα διαδικτυακού εκφοβισμού περιλαμβάνουν τη δημοσίευση ή την αποστολή

μηνυμάτων, εικόνων ή βίντεο, με στόχο την παρενόχληση, την απειλή ή τη στοχοποίηση ενός άλλου ατόμου μέσω διαφόρων μέσων και πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης..

Ο διαδικτυακός εκφοβισμός μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη διάδοση φημών, τη δημοσίευση ψευδών πληροφοριών, πονεμένων μηνυμάτων, ενοχλητικών σχολίων ή φωτογραφιών ή τον αποκλεισμό κάποιου ατόμου από διαδικτυακά δίκτυα ή άλλες επικοινωνίες.

Ποιος διαπράττει σχολική βία;

Η σχολική βία διαπράττεται από μαθητές, εκπαιδευτικούς και άλλο προσωπικό του σχολείου. Ωστόσο, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η βία που ασκείται από συνομηλίκους είναι η πιο συνηθισμένη.

Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους τα παιδιά εκφοβίζονται;

Όλα τα παιδιά μπορούν να πέσουν θύματα εκφοβισμού, ωστόσο τα στοιχεία δείχνουν ότι τα παιδιά που θεωρούνται «διαφορετικά» με οποιονδήποτε τρόπο κινδυνεύουν περισσότερο. Οι βασικοί παράγοντες περιλαμβάνουν τη φυσική εμφάνιση, το εθνικό, γλωσσικό ή πολιτισμικό υπόβαθρο, το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της μη συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τα στερεότυπα των φύλων, την κοινωνική κατάσταση και την αναπηρία.

Ποιες είναι οι συνέπειες της σχολικής βίας;

Εκπαιδευτικές συνέπειες: Ο εκφοβισμός υπονομεύει την αίσθηση του ανήκειν στο σχολείο και επηρεάζει τη συνεχή συμμετοχή στην εκπαίδευση. Τα παιδιά που δέχονται συχνά εκφοβισμό είναι πιο πιθανό να αισθάνονται παρείσακτα στο σχολείο και είναι πιο πιθανό να θέλουν να εγκαταλείψουν το σχολείο μετά την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα παιδιά που εκφοβίζονται έχουν χαμηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις από εκείνα που δεν εκφοβίζονται συχνά.

Συνέπειες για την υγεία: Η ψυχική υγεία και η ευημερία των παιδιών μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από τον εκφοβισμό. Ο εκφοβισμός συνδέεται με υψηλότερα ποσοστά αισθήματος μοναξιάς και αυτοκτονίας, υψηλότερα ποσοστά καπνίσματος, χρήσης αλκοόλ και κάνναβης και χαμηλότερα ποσοστά αυτοαναφερόμενης ικανοποίησης από τη ζωή και υγείας. Η σχολική βία μπορεί επίσης να προκαλέσει σωματικούς τραυματισμούς και βλάβες.

Ποιες είναι οι συνδέσεις μεταξύ της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, της βίας που σχετίζεται με το φύλο και της βίας με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό;

Η σχολική βία μπορεί να διαπράττεται ως αποτέλεσμα προτύπων και στερεοτύπων φύλου και να επιβάλλεται από άνισες δυναμικές εξουσίας και ως εκ τούτου αναφέρεται ως βία που σχετίζεται με το φύλο στο σχολείο. Περιλαμβάνει, ειδικότερα, έναν ειδικό τύπο βίας λόγω φύλου που συνδέεται με τον πραγματικό ή αντιληπτό σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα ή έκφραση φύλου των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένου του ομοφοβικού και τρανσφοβικού εκφοβισμού. Η βία λόγω φύλου που σχετίζεται με το σχολείο αποτελεί σημαντικό μέρος της σχολικής βίας που απαιτεί ειδικές προσπάθειες για την αντιμετώπισή της.

Σημειώνεται επίσης πως η βία λόγω φύλου που σχετίζεται με το σχολείο δεν αναφέρεται μόνο στη σεξουαλική βία κατά των κοριτσιών, αλλά σε όλες τις μορφές σχολικής βίας που βασίζονται ή καθοδηγούνται από τους κανόνες και τα στερεότυπα του φύλου, στις οποίες περιλαμβάνεται και η βία κατά και μεταξύ αγοριών.

Η σχολική βία βασίζεται πάντα στο φύλο;

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που οδηγούν στη σχολική βία. Το φύλο είναι ένας από τους σημαντικούς παράγοντες που οδηγούν στη βία, αλλά δεν βασίζεται όλη η σχολική βία στο φύλο. Επιπλέον, οι διεθνείς έρευνες δεν συλλέγουν συστηματικά στοιχεία για την έμφυλη φύση της σχολικής βίας, ούτε για τη βία που βασίζεται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα ή έκφραση φύλου.

Με βάση την ανάλυση των συνολικών δεδομένων, δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές στον επιπολασμό του εκφοβισμού για τα αγόρια και τα κορίτσια.

Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών όσον αφορά τους τύπους εκφοβισμού που βιώνουν.

- Τα αγόρια είναι πολύ περισσότερο εκτεθειμένα στον σωματικό εκφοβισμό και στη σωματική βία εν γένει από ό,τι τα κορίτσια.
 - Τα κορίτσια εκτίθενται ελαφρώς περισσότερο στον ψυχολογικό εκφοβισμό, ιδίως μέσω του διαδικτυακού εκφοβισμού.
- Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, σεξουαλικό εκφοβισμό υφίσταται το ίδιο ποσοστό αγοριών και κοριτσιών. Ωστόσο, τα δεδομένα που προέρχονται από διαφορετικές χώρες δείχνουν ότι τα κορίτσια εκτίθενται όλο και περισσότερο σε σεξουαλικό εκφοβισμό στο διαδίκτυο.